

Meddelelse i henhold til artikel 19, stk. 3, i Rådets forordning nr. 17

Sag COMP/38.006 — Online Travel Portal

(2001/C 323/03)

(EØS-relevant tekst)

INDLEDNING

- Den 3. november 2000 indgav Air France Finance SA (Air France), Aer Lingus Ltd (Aer Lingus), Alitalia — Linee Aeree Italiane SpA (Alitalia), AUA Beteiligungen GmbH (Austrian Airways), British Airways plc (BA), Lufthansa Commercial Holding GmbH (Lufthansa), Finnair Oyj (Finnair), Iberia Líneas Aéreas de España SA (Iberia), Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV (KLM) og Online Travel Portal Limited (OTP) anmeldelse til Kommissionen angående en joint venture-aftale om oprettelse af Online Travel Portal Limited (OTP) som et aktieselskab efter britisk ret. Den 13. juli 2001 skiftede Online Travel Portal Ltd registreret navn til Opodo Limited.
- Kommissionen offentliggjorde den 2. februar 2001 ⁽¹⁾ en meddelelse med opfordring til at fremsætte bemærkninger til Opodo.

PARTERNE

- Samtlige ni aktionærer i Opodo er europæiske luftfartsselskaber.
 - Société Air France er moderselskabet i Air France-koncernen, der opererer i luftfartssektoren. Air France Finance er et helejet datterselskab af Société Air France og beskæftiger sig med strategiske overtagerer.
 - Aer Lingus Ltd indgår i Aer Lingus Group plc. Aer Lingus' kernevirkosomhed består i at operere som flyselskab.
 - Alitalia — Linee Aeree Italiane SpA er moderselskabet i Alitalia Group, hvis kernevirkosomhed er at operere som flyselskab.
 - AUA Beteiligungen GmbH er et helejet datterselskab af Austrian Airlines Österreichische Flugverkehrs AG, som er aktiv i luftfartssektoren. AUA Beteiligungen GmbH er et holdingselskab, som varetager strategiske investeringer for Austrian Airlines Group.
 - British Airways plc er moderselskabet i British Airways-koncernen og aktiv i luftfartssektoren.
 - Lufthansa Commercial Holding GmbH er holdingselskab for adskillige associerede virksomheder, der

supplerer Deutsche Lufthansa AG's aktiviteter. Det er et helejet datterselskab af Deutsche Lufthansa AG, hvis kernevirkosomhed ligger inden for flytransport.

- Finnair Oyj er moderselskabet i Finnair Group og aktiv i luftfartssektoren.
- Iberia Líneas Aéreas de España SA er moderselskabet i Iberia-koncernen og aktiv inden for luftfartssektoren.
- Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV er moderselskabet i KLM-koncernen, som er aktiv i luftfartssektoren.

RELEVANTE MARKEDER

- Det produktmarked, Opodo skal operere på, er markedet for rejsebureau tjenester, hvilket omfatter markedsføring og distribution af flysæder og andre rejse- og rejserelaterede tjenester. Opodo vil udbyde internetbaserede rejsebureau tjenester, herunder salg af flybilletter, hotelreservation, biludlejning og rejseforsikring. I flere fusionssager af nyere dato har Kommissionen taget stilling til, om markedet for online-rejsebureau tjenester skulle betragtes som et særskilt marked i forhold til rejsebureau markedet som helhed ⁽²⁾ Spørgsmålet er imidlertid ikke blevet undersøgt nærmere i denne sag, eftersom konkurrenceproblemerne er de samme, hvad enten Opodo anses kun at operere på et marked for online-rejsebureau tjenester i snæver forstand eller et mere omfattende marked for rejsebureau tjenester.
- I de ovennævnte sager fandt Kommissionen, at det geografiske marked for virtuelle rejsebureauer var af nationalt tilsnit. Denne definition var baseret på sprogbarrierer og behovet for at etablere nationale distributionsarrangementer til billetter. Kommissionen mener, at denne definition af det geografiske marked fortsat er gyldig, selv om der efter euroens indførelse og det stigende antal online-rejseagenter vil kunne udvikle sig et rejsebureau marked omfattende hele EU.
- Opodos aktionærer er ikke i større omfang aktive på rejsebureau markedet i nogen medlemsstat (f.eks. via interesser i eksisterende rejsebureauer), og deres eget direkte salg pr. telefon eller via Internet er også relativt begrænset. Alle aktionærerne har imidlertid store markedsandele på bestemte transportmarkeder. Kommissionen definerer normalt markeder for passagertransport på grundlag af

⁽¹⁾ EFT C 35 af 2.2.2001, s. 6.

⁽²⁾ Sag COMP/M.1812 — Telefónica Terra/Amadeus, beslutning af 27.4.2000. Sag COMP/M.2149 — T-Online/TUI/C & N international (trukket tilbage 13.6.2001). Pressemeddelelse IP/01/670.

ruter mellem to byer (bypar) og anlægger den betragtning, at flytransport mellem ethvert bypar udgør et særskilt marked. Kommissionen har ikke set nærmere på aktionærernes position på forskellige transportmarkeder, men det må antages, at nogle af aktionærerne har en dominerende stilling på i hvert fald nogle ruter mellem bypar inden for EU og kan være dominerende aftagere af rejsebureau-tjenester på deres hjemmemarked⁽¹⁾. Der er derfor risiko for, at aktionærerne udnytter deres stærke stilling på disse tilknyttede markeder til at vinde markedsandele på markedet for rejsebureau-tjenester.

AFTALEN

7. Den anmeldte aftale er en joint venture-aftale om oprettelse af Opodo Ltd. Aftalen blev undertegnet den 18. august 2000.
8. Opodo er et aktieselskab (limited liability company) stiftet efter britisk ret. Det får sin egen ledelse og vil blive drevet uafhængigt af de flyselskaber, der er aktionærer i det, og ikke-aktionærer vil deltage i det. Aktionærerne udpeger ni bestyrelsesmedlemmer i Opodo, og bestyrelsesformanden skal være uafhængig. I joint venture-aftalen hedder det, at »virksomheden drives i overensstemmelse med forretningsplanen og i virksomhedens bedste interesse efter sunde forretningsmæssige principper, således at virksomheden på lang sigt opnår den størst mulige værdi«. Joint venture-aftalen og forretningsplanen indeholder en række bestemmelser, der skal sikre, at Opodo opererer som en uafhængig virksomhed i forholdet til alle flyselskaber, hvad enten de er aktionærer eller ej:
 - Opodo skal drives uafhængigt af aktionær-flyselskaberne, og ingen af virksomhedens ledere eller medarbejdere har nogen kontraktlig forpligtelse over for nogen af aktionærerne
 - markedsføringsaftaler med såvel aktionær-flyselskaber og andre flyselskaber forhandles på et konfidentielt grundlag af Opodo-medarbejdere, og Opodos bestyrelsesmedlemmer eller aktionærer vil ikke få nogen oplysninger om indholdet af markedsføringsaftaler med individuelle flyselskaber
 - Opodos medarbejdere og ledelse får til huse i lokaler, der er adskilt fra moderselskabernes
 - aktionærerne får ikke adgang til Opodos IT-systemer eller til kommercielt følsomme oplysninger, som Opodo eller andre aktionærer måtte besidde
 - Opodo vil sikre, at virksomhedens ledelse og medarbejdere er fuldt bevidste om vigtigheden af, at

følsomme kommercielle oplysninger angående dens aktionærer holdes fortrolige.

Disse sikkerhedsforanstaltninger svarer til dem, Kommissionen accepterede i forbindelse med joint venture-selskabet Volbroker.com⁽²⁾.

9. I den forretningsplan, Kommissionen oprindeligt fik anmeldt, var det meningen, at flyselskaber, der ønskede at indgå markedsføringsaftaler med Opodo (aktionærer eller andre flyselskaber), som et mindstemål skulle forpligte sig til at give Opodo adgang til offentligt tilgængelige og ikke offentligt tilgængelige billetpriser online samt de laveste billetpriser, som andre online-rejsebureauer havde adgang til (den såkaldte MFN-klausul — »most favoured nation«). Kommissionen fandt det betænkeligt, at disse bestemmelser kunne begrænse konkurrencen på markedet for rejsebureau-tjenester, og Opodo er nu gået med til at ændre sin forretningsplan i overensstemmelse med de nedenfor beskrevne tilsagn.

ARGUMENTER FREMFØRT AF PARTERNE

10. Parterne gør gældende, at Opodo ikke kommer til at operere på samme marked som sine aktionærer, og at joint venture-aftalen derfor ikke er konkurrencebegrænsende. Opodo vil optræde som en uafhængig aktør på markedet for rejsebureau-tjenester og vil som sådan frit kunne indgå de kontrakter, Opodo måtte ønske at indgå med flyselskaber. Enhver indskrænkning af denne frihed kunne gøre det vanskeligt for Opodo at konkurrere med de etablerede online-rejsebureauer. I særdeleshed har parterne fremlagt dokumentation for, at flyselskaberne indgår MFN-kontrakter med visse andre rejseagenter, og at Opodo også bør kunne kræve tilsvarende klausuler af flyselskaberne.
11. Kommissionen anerkender, at Opodo kommer til at operere på et andet marked end moderselskaberne, men er betænkelig ved, at flyselskabernes kapitalinteresser i Opodo kunne føre til, at de behandlede Opodo gunstigere end andre rejsebureauer (og dermed begrænsede konkurrencen på rejsebureau-markedet) eller få Opodo til at udøve diskrimination mod flyselskaber, der ikke er aktionærer (og dermed begrænse konkurrencen på transportmarkederne). Parterne har derfor tilbudt at afgive forskellige tilsagn, der skulle sikre, at forholdet mellem aktionær-flyselskaberne og Opodo foregår på rent forretningsmæssigt grundlag, og at Opodo behandler alle flyselskaber lige.

TILSAGN FRA PARTERNE

12. Hvert flyselskab med aktier i Opodo Ltd forpligter sig til at:
 - afstå fra at indgå eksklusivaftaler med Opodo om billetpriser og produktrelaterede tjenester⁽³⁾, medmindre der er tale om forretningsmæssigt begrundede

⁽¹⁾ Sag IV/347.80 — Virgin/BA. Kommissionens pressemeddelelse IP/99/504. Kommissionen fastslog, at BA var en dominerende aftager af rejsebureau-tjenester i Det Forenede Kongerige.

⁽²⁾ Kommissionens pressemeddelelse IP/00/896.

⁽³⁾ Bl.a. online-funktioner (f.eks. billetudstedelse, online check-in).

dede aftaler, der er individuelt forhandlet mellem aktionæren og Opodo

- afstå fra at indgå kontrakter med Opodo om bestemte kategorier af produkter, tjenester eller geografiske markeder, der giver Opodo vilkår, herunder, men ikke blot, vilkår i forbindelse med billetpriser, adgang til produktfortegnelse og produktrelaterede tjenester, på et mindst lige så gunstigt grundlag som tilbydes andre online-rejsebureauer for sådanne kategorier af produkter, tjenester eller geografiske markeder (MFN-status), medmindre MFN-status er forretningsmæssigt begrundet af de fordele, bl.a. af økonomisk eller teknisk karakter eller i relation til indtrængning på markedet, som Opodo giver den pågældende aktionær
 - sikre sig mulighed for at tilbyde ethvert andet online-rejsebureau billetpriser, adgang til produktfortegnelse og produktrelaterede tjenester på gunstigere vilkår end den MFN-status, der måtte være indrømmet Opodo, når et andet online-rejsebureau er i stand til at tilbyde aktionæren fordele, der svarer til eller er større end de af Opodo tilbudte
 - føre en optegnelse over de fordele, der har dannet grundlag for vurderingen af den forretningsmæssige begrundelse for at give Opodo MFN-status for bestemte kategorier af produkter, tjenester eller geografiske markeder. Når en aktionær, der indrømmer Opodo MFN-status, har afvist en anmodning om MFN-status fra et online-rejsebureau, han ikke har nogen kapitalinteresse i, af andre grunde end det pågældende rejsebureaus manglende evne til at tilbyde ham samme fordele som dem, der var den forretningsmæssige begrundelse for at indrømme Opodo MFN-status, skal han også nedfælde, hvorfor Opodo og det pågældende andet online-rejsebureau ikke blev behandlet ens. Disse optegnelser vil kunne forelægges Kommissionen på dennes anmodning
 - afstå fra at tilbyde MFN-status for billetpriser, som kunderne kun har adgang til på aktionær-flyelskabernes egne websteder.
13. Opodo Ltd afgiver tilsagn om:
- at det ikke er nødvendigt at være aktionær i Opodo for at kunne deltage i Opodo som markedsføringspartner, og at Opodo ikke vil udøve diskrimination mod flyelskaber, der ikke er aktionærer, men tilbyde alle flyels-

skaber, der ønsker at blive markedsføringspartnere, fair og åben adgang på objektive og lige vilkår, uanset om de er aktionærer eller ej

- at aktionærer ikke er forpligtede til at give Opodo MFN-status, og at aftaler, der giver Opodo MFN-status, ikke vil være en betingelse for, at aktionærer eller andre flyelskaber kan indgå agenturaftaler med Opodo efter normal praksis i branchen
- at opretholde forskellige sikkerhedsforanstaltninger, der sikrer mod udveksling af kommercielt følsomme oplysninger mellem aktionærer (se punkt 8)
- frivilligt at anvende de dele af de nugældende adfærdregler for edb-reservationssystemer⁽¹⁾, der omhandler ikke-diskrimination, gennemsigtighed og neutral præsentation af information, undtagen de bestemmelser i denne adfærdskodeks, der ikke er relevante for Opodo som online-rejsebureau, og med forbehold af ændringer i denne adfærdskodeks, der senere måtte træde i kraft
- efter at være blevet optaget som akkrediteret IATA-medlem i videst mulige omfang at følge bestemmelserne i IATA-standardaftalen om salg af flybilletter og ikke forvente eller søge at opnå en gunstigere behandling af sine aktionærer end ethvert andet online-rejsebureau eller følge andre principper end dem, der normalt følges på offline-rejsebureauers websteder
- ikke at søge at opnå edb-reservationstjenester fra Amadeus på andet end markedsvilkår, men kun på normale markedsvilkår og på ikke-eksklusivt grundlag.

KOMMISSIONENS INTENTIONER

14. I lyset af det ovenstående har Kommissionen til hensigt at stille sig positivt over for Opodo. Før den træffer beslutning herom, opfordrer den alle interesserede til at fremsætte deres bemærkninger senest en måned efter offentliggørelsen af denne meddelelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*. Alle bemærkninger bedes mærket referencen sag COMP/38.006 — Online Travel Portal og fremsendt med post til:

Europa-Kommissionen
 Generaldirektoratet for Konkurrence
 Registreringskontoret for konkurrencebegrænsende aftaler
 Rue de la Loi/Wetstraat 200
 B-1049 Bruxelles/Brussel
 fax (32-2) 295 01 28.

⁽¹⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 2299/89 af 24. juli 1989 om en adfærdskodeks for edb-reservationssystemer.